

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA OBDOBÍ 3/2012–2/2013

Výkonný výbor

VV se sešel k řízení a organizaci činnosti AKVŠ vyplývající ze stanov sdružení a z plánu činnosti na rok 2012 celkem na šesti zasedáních. Další pracovní komunikace probíhala prostřednictvím elektronické konference ASOCIACE. Informace z jednotlivých zasedání VV byly zveřejňovány na webových stránkách AKVŠ¹. Do zabezpečené sekce byly pro kontaktní osoby členů AKVŠ umístěovány neveřejné materiály.

Hlavní aktivity VV

VV zaměřil svou činnost především na okruhy problémů specifikované v Plánu činnosti na rok 2012. V první polovině roku se intenzívně zabýval přípravou novely Autorského zákona; PhDr. Horová byla členkou pracovní skupiny MK ČR. Vysokých škol se týkalo zejména navýšení poplatků za kopírovací služby navrhované Dilií. Po velmi složitých jednáních se nakonec podařilo prosadit do návrhu novely kompromisní návrh AKVŠ, který sice poplatky navyšuje, ale nikoli tak výrazně, jak požadovala Dilia. Návrh mělo MK ČR předložit vládě ČR do konce roku 2012.

Na základě usnesení Výroční konference ze dne 29. 2. 2012, kterým se AKVŠ přihlásila k podpoře otevřeného přístupu k publikovaným výsledkům výzkumu a vývoje, připravil VV slavnostní akt podpisu Berlínské deklarace, který proběhl v rámci 5. setkání uživatelů systému Dspace² v Ostravě ve dnech 16. a 17. 5. 2012. Téma otevřeného přístupu je podporováno také v rámci Iniciativy AKVŠ pro podporu otevřeného přístupu³, která vyvíjí činnost již třetím rokem.

VV vyhodnotil výsledky statistického zjišťování podle nového výkazu. Konstatoval, že se opět objevily chyby, z nichž některé vznikly tím, že do oficiálních pokynů zveřejněných na webu MŠMT ČR nebyly zapracovány všechny vysvětlivky vypracované AKVŠ. Jednu nejasnost obsahoval také oficiální formulář. Pro vykazování za rok 2012 byl vypracován a na webu AKVŠ zveřejněn dokument, který upozorňuje na nejčastější chyby při vyplňování. V listopadu 2012 obdržela AKVŠ informaci, že MŠMT ČR od roku 2014 (prakticky ale již od roku 2013) se sběrem dat o vysokoškolských knihovnách nepočítá. AKVŠ vyjádřila zájem tuto činnost převzít a obrátila se prostřednictvím ÚKR na MK ČR s žádostí o podporu, aby data o vysokoškolských knihovnách nevypadla z centrálních statistik.

V roce 2012 se VV opět intenzívně věnoval problematice **zajištění financování elektronických informačních zdrojů (EIZ)**. Během jara bylo provedeno dotazníkové šetření mezi členy AKVŠ s cílem zmapovat stav zajištění EIZ z OP VaVpI a potřeb financování EIZ z připravovaného programu MŠMT ČR. V květnu 2012 schválila vláda ČR program *Informace – základ výzkumu (LR)*, který je koncipován jako doplněk k Výzvě 4.3 PO 3 OP VaVpI. VV svolal na 20. 6. 2012 k problematice financování EIZ jednání členů AKVŠ. Výsledkem tohoto jednání byl schválený *Materiál AKVŠ k situaci v zajištění financování EIZ pro veřejné vysoké školy od roku 2013*, který byl zaslán předsedovi RVŠ doc. Fischerovi. Materiál byl předsednictvem RVŠ dne 21. 6. 2012 projednán a bylo vydáno stanovisko vyjadřující vážné znepokojení nad současným stavem zajištění financování EIZ⁴. Aktuálním stavem zajištění financí se předsednictvo RVŠ opět zabývalo na svém jednání dne 20. 9. 2012, a to na základě materiálu MŠMT ČR, který prezentovala Ing. Říhová, a stanoviska AKVŠ k tomuto materiálu, které prezentovala PhDr. Machytková. Ing. Říhová připustila problémy s notifikací dokumentace programu LR Evropskou komisí a zpoždění jeho vyhlášení. RVŠ ve svém

¹ <http://www.akvs.cz/>

² <http://www.akvs.cz/aktivity/2012-seminar-dspace.html>

³ <http://www.akvs.cz/komise/open-access.html>

⁴ <http://www.radavs.cz/clanek.php?c=1380&oblast=16>

usnesení⁵ vyjádřila požadavek, aby do „*odborného poradního orgánu programu LR byli jmenováni zástupci Rady VŠ a AKVŠ*“ a aby byli tito zástupci rovněž přizváni k přípravě nového modelu financování EIZ po roce 2017.

Dne 19. listopadu 2012 bylo na podnět předsedkyně AKVŠ svoláno do Národní technické knihovny jednání k zajištění EIZ pro STM. Jednání byla přítomna také Ing. Hakenová z oddělení financování VaV MŠMT ČR, která sdělila, že vyhlášení programu LR se předpokládá v lednu 2013 a finance bude možné čerpat nejdříve od září 2013. Informace z tohoto jednání byly poskytnuty členům AKVŠ na schůzce dne 20. 11. 2012. Členové AKVŠ se shodli na tom, že je třeba získat přesné podklady k cenám EIZ, které budou předmětem projektů předkládaných do programu LR, zjistit tak přesnou částku, chybějící pro zajištění financování v prvním roce programu LR, a následně informovat předsedu RVŠ a ČKR. Předsedkyně VV připravila materiál, kterým byly oba předsedové informováni dne 5. 12. 2012. Na základě tohoto materiálu byl bod EIZ zařazen na program jednání ČKR dne 6. 12. 2012, kde byl náměstek Hruza požádán o stanovisko. Program LR byl vyhlášen 19. 12. 2012 a je předpoklad, že čerpání financí bude možné již od 2. poloviny roku 2013.

Jednání k EIZ probíhalo také v pracovní skupině vytvořené v rámci 7. priority *Zabezpečit efektivní dostupnost EIZ pro podporu VVI po roce 2011* Koncepce rozvoje knihoven na léta 2011–2015.

Členové pracovní skupiny se shodli na formulaci a vytyčení dílčích cílů pro období 2013–2015 s tím, že prioritou pro rok 2013 bude stanovení a vyhodnocení definice jádra EIZ pro VaVaI, zpracování analýzy dosavadního finančního zajištění EIZ z veřejných prostředků a vypracování návrhu pro stanovení legislativního zajištění formy finanční podpory informační infrastruktury VaVaI po roce 2017. S tím úzce souvisí příprava projektu na vytvoření licenčního centra pro zajištění EIZ pro VaVaI v ČR.

V souladu se Statutem **Fondu zahraničních cest** AKVŠ zorganizoval VV výběrové řízení na podporu realizace zahraničních cest knihovníků v roce 2012. Do výběrového řízení bylo podáno 6 přihlášek s žádostí o podporu účasti na konferenci (kategorie B), z toho 1 na účast na IFLA camp, a 1 přihláška s žádostí o podporu na stáž v zahraniční instituci (kategorie A). Všechny přihlášky splnily formální náležitosti výběrového řízení a postoupily do hodnocení. Celková požadovaná částka dosáhla výše 126 616 Kč a překročila tak schválený rozpočet Fondu o více než 40 000 Kč. Hodnotící komise, schválená výroční konferencí dne 29. 2. 2012 ve složení: Mgr. Tkačiková – předsedkyně (VŠB-TUO), PhDr. Horová (AMU), Ing. Bělohoubková (VŠE), PhDr. Jurmanová-Volemanová (MU), Jan Skůpa (VUT), rozhodla na základě bodového hodnocení o vyřazení dvou přihlášek s nejnižším počtem bodů. Pět žádostí bylo podpořeno, z toho jedna s finančním krácením. Zprávy z cest byly zveřejněny na webu AKVŠ⁶ a výsledky byly prezentovány na konferenci Bibliotheca academica 2012 v Pardubicích.

Další aktivity VV se odvíjely od členství AKVŠ v mezinárodních sdruženích EBLIDA⁷, LIBER⁸ a IFLA⁹. Členové VV se účastnili výročních konferencí těchto organizací. Podrobné informace z těchto konferencí jsou zveřejněny na webu AKVŠ¹⁰. Na 41. výroční konferenci LIBER v Tartu (Estonsku) byl mimo jiné projednáván strategický plán činnosti této organizace na další období, který se stal inspirací pro návrh Strategického plánu pro činnost AKVŠ na léta 2013–2015.

VV vypracoval teze Strategického plánu se zaměřením na čtyři klíčové oblasti:

- podpora otevřeného přístupu jako změny v komunikaci vědeckých výsledků,
- zajištění informační infrastruktury pro vzdělávání a výzkum,
- podpora informačního vzdělávání a zvyšování informační gramotnosti na VŠ,
- nové trendy ve vysokoškolských knihovnách a zvyšování jejich kvality.

Teze byly představeny na konferenci Bibliotheca academica 2012 v Pardubicích a předloženy k diskusi a připomínkování členům AKVŠ. Na jednání členů AKVŠ 20. 11. 2012 v Praze byl rozpracovaný Strategický plán podrobně projednán a VV byl pověřen, aby na základě závěrů tohoto jednání připravil plán činnosti na rok 2013 pro výroční konferenci.

⁵ <http://www.radavs.cz/clanek.php?c=1407&oblast=16>

⁶ <http://www.akvs.cz/vybor/cesty.html>

⁷ <http://www.eblida.org/>

⁸ <http://www.libereurope.eu/>

⁹ <http://www.ifla.org/>

¹⁰ <http://www.akvs.cz/vybor/cesty.html>

VV výbor také navrhl způsob sestavení kandidátky pro volby do VV na období 2013–2015 a zahájil přípravu voleb.

U příležitosti 10. výročí založení AKVŠ inicioval VV vydání reprezentativní brožury, v níž se představily všechny knihovny členů AKVŠ. Brožura byla zaslána rektorům členských vysokých škol a obdrželi ji všichni účastníci konference Bibliotheca academica 2012.

Odborné akce

V průběhu roku uspořádal VV několik akcí. 19. 4. 2012 se na VŠE v Praze konal seminář s názvem *Služby VŠ knihoven: studentům na míru?*, který rozvinul téma přizpůsobení služeb potřebám současných studentů otevřené na konferenci Bibliotheca academica 2011 v Českých Budějovicích. Seminář byl určen pro pracovníky služeb a setkal se s velmi pozitivním ohlasem.

Výše zmíněné 5. setkání českých uživatelů systému *DSpace* mělo letos jako hlavní téma „prosazování politiky otevřeného přístupu“ a bylo zaměřeno na možnosti vydávání otevřených časopisů na vysokých školách a budování infrastruktury pro otevřené sdílení vědeckých dat. V říjnu se konal na ČVUT seminář zaměřený na téma e-knih, e-čteček a e-vydavatelství, jehož cílem bylo zhodnotit roli vysokoškolské knihovny v procesu zpřístupnění a půjčování e-knih, přínos zavedení nových služeb v oblasti půjčování čteček uživatelům vysokoškolských knihoven a dopady vydávání elektronických učebnic. Na téma budování otevřených repozitářů byl zaměřen pracovní workshop 5. 11. 2012 na VUT v Brně. Další tři semináře uspořádala komise IVIG.

Ve spolupráci s Univerzitní knihovnou UPa byla ve dnech 26. a 27. 9. 2012 v Pardubicích uspořádána tentokrát slavnostní konference **Bibliotheca academica 2012**¹¹. 10 let činnosti AKVŠ zhodnotila ve svém příspěvku předsedkyně prvního VV a zároveň čestná předsedkyně AKVŠ PhDr. Barbora Ramajzlová. K hlavnímu tématu konference „univerzitní knihovna – vize pro 2020“ přednesl příspěvek s názvem *Libraries: Doorway to the past and key to the future* Derek Law z University of Strathclyde. Velký ohlas mělo také vystoupení druhého zahraničního hosta Paula Harwooda (JISC Collections) na aktuální téma vyjednávání licencí na EIZ. Zajímavou částí programu byla panelová diskuse zástupců akademických pracovníků a knihovníků na téma „otevřená univerzita – otevřená knihovna“. Program byl doplněn prezentacemi z některých zahraničních cest uskutečněných v roce 2012 za finanční podpory Fondu zahraničních cest a představením nové strategie pro činnost AKVŠ v následujícím třiletém období.

Spokojenost, připomínky a návrhy mohli účastníci konference vyjádřit ve webovém dotazníku, který byl otevřen bezprostředně po skončení konference.

Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost (IVIG)

Komise IVIG byla v roce 2012 aktivní na poli teorie i praxe informačního vzdělávání na vysokých školách. Během celého roku bylo rozvíjeno téma hodnocení dopadu a efektivity informačního vzdělávání. Problematika pre-testů, post-testů a evaluace znalostí, které si studenti ze vzdělávacích akcí pořádaných VŠ knihovnami odnášejí, se ukázala jako velmi nosné téma. Zmíněné problematice byl věnován i pracovní seminář „*Měření efektivity informačního vzdělávání: pre-testy, post-testy*“ (27. 3. 2012, Univerzita Pardubice).

Celé téma bylo uzavřeno na výročním Odborném semináři IVIG 2013 (20. 9. 2012, Univerzita Karlova), jehož téma znělo: „*Hodnocení efektivity informačního vzdělávání: víme, zda něco naučíme?*“. Na semináři zazněly teoretické přednášky týkající se evaluace vzdělávání dospělých a metodiky hodnocení efektivity výuky (jak e-learningu, tak i tradiční frontální výuky). V odpolední části programu proběhla diskuse a poté pracovní odpoledne. Ohlasy na program i celkovou organizační úroveň semináře byly velmi pozitivní.

V prosinci byl uspořádán pracovní seminář „*SMARTBOARD: interaktivní technologie v informačním vzdělávání*“ (13. 12. 2012, Č. Budějovice). Hlavní lektorkou byla ing. Helena Vorlová (AK JU) a účastníci semináře měli možnost seznámit se detailně – teoreticky i prakticky – s možností zapojení technologií typu Smartboard do vzdělávacích aktivit VŠ knihoven.

Členové komise rozvíjeli spolupráci s dalšími partnery jak v rámci České republiky (aktivní účast na konferenci IVU SDRUK), tak na mezinárodní úrovni (účast na konferenci LILAC 2012, práce v organizačním výboru *European Conference on Information Literacy* (22. – 25. 10. 2013, Istanbul).

¹¹ <http://www.akvs.cz/aktivity/ba-2012/index.html>